

Mai vei Elder M. Russell Ballard
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Tikoga ena Lomani Boto ka Tautauri Toka!

Kevaka eda vakanamata tikoga vua na Turaga, sa yalataki vei keda na veivakalougatataki e sega ni vakatauvatani rawa.

Ena dua na gauna wale toka ga oqo, a kauta na luvena tagane e dua na noqu itokani ena dua na ilakolako ni vakaciriciri sobu ena Uciwai na Colorado curuma na Uciwai ena Qakilo, ena tokalauceva kei Utah. E kilai levu na savu oqo ena kena 14 na maile (23 na km) ni wai kui kaukauwa ka rawa ni voravora.

Ena vakavakarau ki na ilakolako, erau a railesuva sara vakavinaka na mataveilawa ni National Park Service, ka koto kina na itukutuku bibi eso me baleta na vakavakarau yadua kei na veika rerevaki kilailevu ka vuni tu.

Ena itekivu ni ilakolako, a railesuva e dua vei ira na dauveituberi butavinaka e uciwai eso na idusidusi bibi ni veitaqomaki, ka vakabibitaka e tolu na lawa taumada ka na vaka-deitaka na nodra taqomaki vinaka ena nodra vakaciriciri sobu ena savu. “Lawa naba dua: tikoga ena lomani boto! Lawa naba rua: daramaka tiko e dua na iqaloqalo! Lawa naba tolu: tautauri tikoga ena ligamu ruarua!” Oti qai kaya tale, ena domo bibi

cake, “Kena isoqoni, nanuma na lawa naba dua: tikoga ena lomani boto!”

Na ilakolako oqo e vakananuma vei au na ilakolako ena bula oqo. E vuqa vei keda era dau sotava ena so na gauna na maravu ka ra marautaka kina na nodra bula. Ena so tale na gauna, eda dau sotava na voravora ka rawa ni vakatauvatani na kena vakasama ki na Uciwai ena Qakilo 14 na maile oya—na bolebole eso ka okati kina na leqa ni bula vakayago kei na vakasama, nona mate e dua na daulomani, cawadru ni tatadra kei na inuinui, vakakina—vei ira eso—na veilecayaki ni vakabauta ni da sotava na leqa ni bula, lomatarotaro, kei na lomalomarua.

Ena nona yalovinaka na Turaga sa vakarautaka na veivuke, oka kina na boto, na iyaya tale eso me vaka na iqaloqalo, kei ira na dauveituberi kila-ka ka dau solia na idusidusi kei na ivakaro ni itataqomaki me vukea noda lakova sobu na uciwai ni bula ki na vanua eda lako tiko kina.

Me da vakasamataka mada na lawa naba dua: tikoga ena lomani boto!

E dau vakayagataka vakalevu o Peresitedi Brigham Young “na Waqa Makawa o Saioni” me ivakatautauvata ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai.

E kaya ena dua na gauna: “Eda tu ena lomadonu ni wasawasa. E lako mai e dua na cava, ka, me vaka era dau tukuna na dausoko, sa cakacaka vakaukauwa ko koya. ‘Au na sega ni tiko eke,’ e kaya e dua; ‘Au sega ni vakabauta ni o koya oqo na “Waqa o Saioni.” ‘Ia eda tu oqo ena lomadonu ni wasawasa.’ ‘Au sega ni via kila, au na sega ga ni tiko eke.’ Luva na kote, ka rika yani i wai o koya. Ena sega beka ni luvu? Io. Vei kemuni na sa biuta na Lotu oqo. Sai koya oqo na ‘Waqa Makawa ko Saioni,’ me da tiko ga e loma.”¹

Ena dua tale na gauna, a kaya o Peresitedi Young ni dau leqataki ira talega o ira era lakosese ni ra sa vakalougatataki—ni vinaka tu na bula: “Ena gauna ni draki vinaka, ka soko voli na waqa makawa o Saioni ena dua na cagi malumu, ni vagagalu na [ka] kece ena dreke, eso na veitacini tagane era via lako yani ena ivelovelo me ra . . . qalo, ka so era luvu, eso era ciri yani, ka so era vodo tale mai waqa. Me da tudei toka ga ena waqa makawa ka na kauti keda yani [vakavinaka] ki na toba; e sega ni dodonu mo lomaleqa kina.”²

Kena iotioti, e vakananuma o Peresitedi Young vei ira na Yalododonu: “Eda vodo tiko ena waqa makawa o Saioni. . . . [na Kalou] e taura tiko na

iuli ka na tiko ga kina. . . . sa donu tiko na ka kece vakaaleluya, ni tiko eke na Turaga. E lewa, tubera ka dusimaka. Kevaka ena taucoko nodra yalodei na tamata vua na nodra Kalou, sega ni biuta nodra veiyalayalati, ena tuberi keda vakadodonu o Koya.”³

Ena bolebole eda sotava kece tiko nikua, eda na tikoga vakacava ena Waqa Makawa ko Saioni?

Me na vakaoqo. Eda gadreva me yaco tikoga na saumaki mai ena noda vakalevutaka cake na noda vakabauti Jisu Karisito kei na noda yalodina ki na Nona kosipeli ena noda bula taucoko—sega ni vakadua ga ia me veigauna. A taroga o Alama, “Ia oqo au sa kaya vei kemudou na [wekaqu], kevaka dou sa kaya ni dou sa veivutuni, ka dou sa rekitaka na loloma dou sa vakabulai kina, a cava dou sa nanuma ena gauna oqo?”⁴

O ira na dauveituberi e uciwai, ena gauna oqo e rawa ni ra vakatauvatani vei ira na iapositolo kei na parofita kei ira na veiliutaki ni matabete kei na mataisoqosoqo ena noda veivanua. Era na vukei keda me da yacova bula na vanua eda lako tiko kina.

Ena dua na gauna wale toka ga oqo, au a vosa ena nodra semina na peresitedi ni daukaulotu vou kau vakasalataki ira kina na iliuliu oqo:

“Vakacobara toka na mata ni tabana ni kaulotu vei ira na iliuliu ni Lotu. . . . Keimami na sega ka . . . sega ni rawa ni kauti [kemuni] vakatani.

“Ni ko ni vakavulici ira na nomuni daukaulotu me ra vakanamata vei

keimami, vakavulici ira me ra kakua sara ni muri ira era nanuma ni ra kila vakavinaka cake na liutaka na cakacaka ni Lotu . . . mai na kena erau dau cakava na Tamada Vakalomalagi kei na Turaga o Jisu Karisito” mai vei ira na iliuliu ka tu vei ira na idola ni vakatulewa.

“Au sa raica rawa ena noqu veiqaravi vakalotu ni ko ira era sa lakosese [ka] veilecayaki sai ira era dau guilecava vakavuqa . . . ni ra domovata na Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramuni iApositolo Le Tinikarua, sai koya oqori na domo ni Turaga ena gauna oqori. E vakananuma vei keda na Turaga, ‘Se mai na domoqu se na domodra na noqu italai, sa tautauvata ga’ [V&V 1:38].”⁵

Ena dua tale na kena vosa, era biuta na Waqa Makawa ko Saioni—era vuki tani yani. E ka ni rarawa, ni ra dau sotava ena vuqa na gauna na kena isau sega ni nakiti totolo kei koya e vakabalavu, sega vei ira walega ia e vakakina vei ira nodra matavuvale.

O ira na iliuliu ni Lotu ena noda veivanua, e vakataki ira na dauveituberi makawa, era sa vakavulici mai na veika era sa sotava ena nodra bula, era sa tuberi ka vakasalataki mai vei ira na iapositolo kei na parofita kei ira tale eso na vakaitutu ni Lotu; ka, vakabibi duadua, era sa vakasalataki mai Vua saraga na Turaga.

Ena dua tale na soqoni ena yabaki oqo, au a vosa kina vei ira na cauravou kei na goneyalewa itabaqase ena Lotu ena lotu kaburaki vei ira ena VVL ni vula o Me. Au kaya kina:

“Au rogoca ni eso na tamata era nanuma ni o ira na iliuliu ni Lotu era ‘bula vakatikikitiki mai vuravura.’ Era sa guilecava ni o keimami na turaga kei na marama sa levu na ka keimami sotava, ka keimami sa dau bula ena vuqa na veivanua ka cakacaka vata kei ira e vuqa na tamata duidui na ka era kila. Na neimami ilesilesi ena gauna oqo e kauti keimami wavoki ki na veiyasai vuravura, keimami sotavi ira na iliuliu vakapolitiki, vakalotu, vakabisinisi, kei na veika ni bula raraba e vuravura. E dina ni keimami sa sikovi ira na iliuliu ena White House e

Washington, D.C., kei ira na iliuliu ni veimatanitu [kei na veimatalotu] e vuravura raraba, keimami sa sikovi ira taga [na veimatauvuale kei na tamata] vakaloloma duadua e vuravura. . . .

“Ni ko ni vakasamataka vakavinaka na neimami bula kei na neimami veiqaravi, o ni na duavata beka ni keimami raica ka sotava na vuravura ena dua na ivakarau e lailai sara era sa cakava. O ni na kila ni lailai sara na neimami ‘bula vakatikitikitaki’ mai vei ira e vuqa sara na tamata. . . .

“ . . . E tiko e dua na ka me baleta na nodra yalomatua yadua kei na yalomatua cokovata na [liliuliu ni Lotu] e dodonu me kauta mai na vakacegu. Keimami sa sotava taucoko mai, okati kina na revurevu ni veilawa raraba duidui kei na lawatu, na yalorarawa, na leqa sega ni namaki, kei na mate ena noda veivuale. Keimami sega ni sega ni kila na veika ni nomuni bula.”⁶

E salavata kei na lawa naba dua me vaka au sa vakayagataka, me nanumi na lawa rua kei na tolu: dau daramaka tiko e dua na iqaloqalo, ka tautauri ena ligamu ruarua. Na vosa ni Turaga e kune ena ivolanikalou kei na nodra ivakavuvuli na iapositolo kei na parofita. Era vakarautaka vei keda na ivakasala kei na idusidusi, kevaka e muri, era na vaka na iqaloqalo vakayalo ka na vukei keda me da kila na ivakarau ni tautauri ena ligamu ruarua.

Eda gadreva me da vakataki ira na luvei Mosaia ka ra “sa kaukauwa sara na nodratou vakabauta na ivakavuvuli dina.” E rawa ni da yaco me turaga ka

marama “yalomatua.” Oqo ena rawa duadua ga ena noda “dauwilika vagumatua na ivolatabu me ra kila kina na vosa ni Kalou.”⁷

Ni da vakasaqara na ivolanikalou kei na nodra vosa na iapositolo kei na parofita e liu kei ira ena gauna oqo, e dodonu me da vakanamata ena kena vulici, bulataki, ka lomani na ivunau i Karisito.

Me ikuri ni kena tarai cake na itovo ni wili ivolanikalou yadua, eda na gadreva me da vakataki iratou na luvei Mosaia ka soli keda vakalevu “ki na masumasu, kei na lolo.”⁸

E vaka ni veika oqo ka sega ni dau rawarawa na kena vakarautaki era sa ka bibi sara. Dau vakanamata tiko ena veika rawarawa oqo, ka kakua ni vagolei tani mai kina.

Ena noqu kilai ira na tamata era sega ni dau tikoga ena loma ni boto ka sega ni dau tautauri ena ligadra ruarua ena gauna ni vakatovolei kei na leqa se o ira era sega ni tikoga ena loma ni boto ena gauna ni maravu, au sa dikeva ni levu vei ira sa yali na nodra vakanamata tiko ena dina itakele ni kosipeli—na vuna era a curu kina ena Lotu ena imatai ni gauna; na vuna era a tudei ka bulabula tiko kina ena bulataki ni ivakatagedegede ni kosipeli ka vakalougatataki ira na tani ena veiqaravi vakatabui ni yalodina; kei na ivakarau e vakayaco-ka kina na Lotu ena nodra bula “na vanua ni veisusu kei na tubu vakayalo.”⁹

E vakavuvulitaka o Josefa Simici na dina itakele oqo: “Na ivakavuvuli

taumada ni noda lotu [na] nodra ivakadinadina na iapositolo kei ira na parofita me baleti Jisu Karisito, . . . ‘ni a mate, bulu, ka tucake tale ena ikatolu ni siga, ka cabe cake ki lomalagi;’ kei na veika kece tale era ikuri walega ni veika oqo, me baleta na noda lotu.”¹⁰

Kevaka eda vakanamata tikoga vua na Turaga, sa yalataki vei keda na veivakalougatataki e sega ni vakatauvatani rawa: “Ia mo dou toso ki liu ka tudei vei Karisito, ena nomudou vakanuinui taucoko sara, mo dou lomana na Kalou kei na tamata kecega. Ia kevaka dou sa toso ki liu ka tugana ki lomamudou na vosa i Karisito ka vosota me yacova na ivakataotioti, raica sa kaya vakaoqo na Tamada: Dou na rawata na bula tawamudu.”¹¹

Ena so na gauna eso na Yalododonu Edaidai yalodina kei ira na dauvakadidike dina sa tekivu me ra dau vakanamata ena “kena ikuri” ka segai ena ivakavuvuli taumada. Oqori, na nona temaki keda o Setani me da vagolei tani mai na itukutuku rawarawa ka matata ni kosipeli vakalesui mai. O ira era sa vagolei tani vaqori e vakavuqa ni ra sa dau sega ni vakavotavota ena sakaramede baleta ni sa yaco me ra vakanamata, se vakawelevi, ena veivalavala se ivakavuvuli sega soti ni bibi.

Eso era vakanamata ena lomatarotaro kei na vakatitiqa era dau sotava. E dina sara, na lomatarotaro kei na yaco mai ni vakatitiqa e dau salavata kei na bula vakatisaipeli yalodina. Ena dua na gauna walega oqo, eratou a tukuna na Matabose ni Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramuni i Apositolo Le Tinikarua: “Keimami kila ena veigauna eso ena tu na nomuni lomatarotaro na lewe ni Lotu me baleta na ivunau, itukutuku makawa, se ivalavala ni Lotu. E dau soli tu na galala vei kemuni na lewenilotu mo ni taroga na taro vakaoqori ka segata vagumatua na kila-ka e levu cake.”¹²

Nanuma tiko, o Josefa Simici a vakatataro ka tekivu kina na Veivakalesui Mai. O koya e dua na dauvakasaqara, me vakataki Eparaama, a kunea na isau ni veitaro bibi me baleta na bula.

Na taro bibi e vakanamata ena veika bibi duadua—nona ituvatuva na Tamada Vakalomalagi kei na nona Veisorovaki na iVakabula. Na noda vakasaqara e dodonu me kauti keda me da yaco me da tisaipeli yalovinaka, ivalavala malua, dauloloma, dauveivosoti, dauvosota vakadede, ka yalodina. Sa dodonu me da tuvakarau, me vaka e vakavuvulitaka o Paula, “dou veivuke ni colata na nomudou icolacola, ka mo dou vakayacora kina na vunau i Karisito.”¹³

Me colati na nona icolacola e dua e okati kina na veivuke, veitokoni, ka ciqoma na tamata kecega, oka kina na tauvimate, na malumalumu, dravudravua ena yalo kei na yago, o koya e vakasaqara kei koya e vakaleqai, ka vakakina o ira na vo ni tisaipeli lewenilotu—okati kina na iliuliu ni Lotu ka kacivi mai vua na Turaga me veiqaravi ena loma ni dua na gauna.

Kemuni na taciqo kei na ganequ, tikoga ena loma ni boto, vakayagataka nomu iqaloqalo, ka tautauri ena ligamu ruarua. Levea na veivagolei tani! Kevaka e dua vei kemuni sa lutu tani mai na boto, keimami na vaqarai iko, kunei iko, qaravi iko, ka dreti iko lesu mai ki na Waqa Makawa o Saioni, erau tu ena kena iuli na Kalou na Tamada kei na Turaga o Jisu Karisito erau na tuberi keda vakadodonu, oqori au vakadinadinataka ena yalomalumulumu ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Brigham Young* (1997), 82–83.
2. Brigham Young, “Discourse,” *Deseret News*, Janu. 27, 1858, 373.
3. Brigham Young, “Remarks,” *Deseret News*, Nove. 18, 1857, 291.
4. Alama 5:26.
5. M. Russell Ballard, Veiliutaki ni Kaulotu (nodra semina na peresitedi vou ni daukaulotu; 25 ni June, 2014), 8.
6. M. Russell Ballard, “Mission Leadership” (lotu kaburaki ni iVakarau ni Vuli ena Lotu, 4 ni Me, 2014); lds.org/broadcast.
7. Alama 17:2.
8. Alama 17:3.
9. iVola ni Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramu ni iApositolu Le Tinikarua, 28 ni June, 2014.
10. Joseph Smith, *Elders’ Journal*, Julai 1838, 44.
11. 2 Nifai 31:20.
12. iVola ni Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramu ni iApositolu Le Tinikarua, 28 ni June, 2014.
13. Kalatia 6:2.

Mai vei Elder Richard G. Scott

Ena Kuoramu ni iApositolu Le Tinikarua

Vakaliuca mo Bulataka Nomu Vakabauta

Se cava sara na veisaqasaqa eda bolei kina ena bula oqo, sa dodonu ga meda taura na gauna me da bulataka tudei tiko na noda vakabauta.

Ena gauna rau a se tiko kina mai na Were o Iteni o Atama kei Ivi, na veika e gadrevi ena nodrau bula ena veisiga sa soli tu vakalevu vei rau. E sega vei rau na dredre, bolebole, se mosi. Ena vuku ga ni rau se bera mada ni sotava na bula dredre, rau sega ni kila ni rau rawa ni tiko marau. Rau sega mada ni kila na lomolomora, rau sa sega kina ni vakila na vakacegu.

Sa mani yaco kina vei Atama kei Ivi me rau voroka na ivakaro me rau kakua ni kania na vuata ni vunikau ni kila na vinaka kei na ka ca. Ni rau sa vakayacora vakakina rau sa qai sega kina ni tiko savasava. Rau sa tekivu sotava na ivakarau ni veisaqasaqa. Rau sa tekivu sotava na mateveitauvi ka vakamalumulumutaka na nodrau tiko bulabula. Rau sa tekivu vakila na rarawa vakakina na reki.

Ni rau sa mai kania o Atama kei Ivi na vuanikau vakatabui, sa yaco kina kei vuravura na kena kilai na vinaka kei na ka ca. Na nodrau digidigi o ya sa rawa kina vei keda yadua meda tadu mai ki na vuravura oqo meda mai bolei ka vakatovolei.¹ Eda sa vakalougatataki ena noda galala ni digidigi

ni sa rawa meda vakatulewa ka yaco me noda ga na lewa oqori. Mai na Lutu oqo sa rawa kina ena noda bula meda vakila ruarua na marau kei na rarawa. Eda sa rawa ni kila vakavinaka na vakacegu baleta ni da vakila na lomolomora.²

Sa kila tu na Tamada Vakalomalagi ni na yaco oqo vei keda. Sa tiki taucoko tiko ni Nona ituvatuva uasivi ni bula marau. A vakarautaka o Koya mai na bula nei Luvena uasivi talairawarawa, o Jisu Karisito, na noda iVakabula, me yaco Nona Veisorovaki me uabaleta na veika dredre kecega eda na rawa ni sotava ena bula vakayago oqo.

Eda sa bula donuya tiko na gauna veicavilaki. E sega ni gadrevi meu tukuna na ivurevure taucoko ni veika butobuto e vuravura. E sega ni gadrevi me vakamacalataki na bolebole kei na luluqa ni yalo sa tiki tiko ni bula vakayago oqo. Eda sa vakila yadua tiko na noda dui veigauna ni temaki, mosi kei na rarawa.

Eda a vakavulici ena vuravura taumada me baleta na inaki ni noda tadu mai ke o ya me da vakatovolei, bolei, ka kaloci.³ Eda sa kila tu mai ni